

SAD ĆE SE VIDJETI TKO JE MOĆNIJI: BOZANIĆ ILI PLENKOVIĆ

**Intervju:
Ivan Markešić,
sociolog religije**

Sljedeća sjednica Hrvatskoga sabora na kojoj se bude odlučivalo o ratifikaciji Istanbulske konvencije sasvim će jasno pokazati tko je moćniji, tko je taj koji je u Republici Hrvatskoj u stanju normirati najvažnija svjetonazorska pitanja: Vijeće HBK ili HDZ i njegova koalicijska Vlada na čelu s Andrejem Plenkovićem?

ZORAN ŠAGOLJ
spektar@slobodnadalmacija.hr

I

vana Markešića, sociologa religije s Instituta "Ivo Pilar", ubraja se među najbolje poznavatelje prilika u Katoličkoj crkvi, kako u Hrvatskoj, tako i Bosni i Hercegovini. U razgovoru za "Spektar", dr. Markešić vrlo otvoreno progovara o Istanbulske konvenciji, držanju Kaptola i njegovu

odnosu prema premijeru Andreju Plenkoviću i zbivanjima unutar HDZ-a, nedavnim prosvjedima, novom Zakonu o pobačaju, situaciji u kojoj se našao banjolučki biskup Franjo Komarica...

•• Ima li, po vašemu mišljenju, išta sporno u Istanbulske konvenciji, odnosno njezinoj ratifikaciji?

– Istanbulska konvencija je veliki civilizacijski iskorak jer se njome želi sankcionirati nasilje nad ženama, ali i nasilje u obiteljima općenito, posebno nad djecom, nad osobama s teškoćama u razvoju, zatim nad starijim i bolesnim osobama, ali i nasilje nad muškarcima. Naime, unatoč velikome tehnološkom i tehnološkom napretku, obrazovanju,

visokoj razini svijesti o značenju slobode pojedinca, žene su i dalje u Europskoj uniji najugroženija društvena skupina, pa ih je stoga bilo potrebno zaštititi posebnim međunarodnim sveobvezujućim sporazumom. U tome smislu u ovoj konvenciji nema ničega toliko spornog da je ne bi trebalo ratificirati. U njoj se imenica "rod" spominje samo nekoliko puta, dok se rodna ideologija uopće ne spominje. Promatramo li zadnja zbivanja oko ovoga, prije bi se moglo reći da je na djelu antikonzervativna ideologija, zamagljivanje pravoga stanja u hrvatskome društvu. Zapravo, takvim odnosom prema dokumentu koji želi ženu učiniti ne samo jednakovrijednom nego i ravnopravnom muškarcu promovira

se najprizemnija ideologija patrijarhata.

•• Otkud sada toliki spor o pojmu "rod" kada on, kako to navodi i cijeli niz teologa, postoji u literaturi već dobrih 40 godina i kada ga prihvaća Sveta Stolica?

– Pojam "rod" rabi se u suvremenim društvenim znanostima još od sedamdesetih godina prošlog stoljeća. U Konvenciji se, kao i u svim modernim sociološkim udžbenicima (koji se kao obvezna i preporučena literatura koriste i na katoličkim učilištima u Hrvatskoj), pravi razlika između spola i roda. U njima se, kao na primjer u Giddensovu sveučilišnom udžbeniku Sociologije iz 2007., navodi da se nazivom "spol" koristimo ka-

ko bismo govorili "o anatomskim i fiziološkim razlikama koje određuju muška i ženska tijela", dok se pojam "rod" tiče "psihičkih, kulturoloških i društvenih razlika između muškaraca i žena", da je "rod" povezan s društveno konstruiranim pojmovima muškosti i ženskosti i da on nije nužno proizvod pojedinčeva biološkog spola. Na sličan način "rod" definira i Konvencija. U članku 3c navodi se: "rod" označava društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce. Konvencija, naime, ne razdvaja spol i rod, ona samo pravi razliku između onoga što smo po rođenju i onoga što kao muškarci i žene usvajamo ti-

jekom primarne i sekundarne socijalizacije. Istina, u Konvenciji se više pažnje posvećuje rodu negoli spolu, i to stoga jer se nasilje nad ženama vrši upravo zbog rodnih stereotipa, zbog toga što je žena manje vrijedna, nevažna, stranac, što je "drugotna". Stoga se u članku 3d Konvencije i navodi da "rodno utemeljeno nasilje nad ženama" označava nasilje usmjereno na ženu "zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogada ženu". Osim toga, kako naši mediji izvješćuju, "službeni Vatikan sudjelovao je u izradi Konvencije", onjoj se nije protivio, nego je, naprotiv, pozdravio sve što njezina primjena donosi. Odnosno, napisi iz vatikanskih službenih glasila kao što su Radio Vatikan i list Osser-